



NACKA TINGSRÄTT  
Mark- och miljödomstolen

**DOM**  
2024-01-26  
Meddelad i  
Nacka

Mål nr P 8675-23

## PARTER

### Klagande

Miljö- och bygglovsnämnden i Järfälla kommun  
177 80 Järfälla

### Motpart

Bostadsrättsföreningen Stäkets Park  
c/o SBC  
Box 226  
851 04 Sundsvall

Ombud: Jack Jonsson  
SBC Sveriges Bostadsrättscentrum AB  
Box 1353  
111 83 Stockholm

## ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut den 15 november 2023 i ärende  
nr 29616-2023, se [bilaga 1](#)

## SAKEN

Föreläggande om bristande underhåll av byggnad på fastigheten Stäket 1:355 i  
Järfälla kommun

---

## DOMSLUT

Med ändring av länsstyrelsens beslut fastställer mark- och miljödomstolen  
Miljö- och bygglovsnämnden i Järfälla kommuns föreläggande från den 23 maj  
2023, § 94, dnr MBn BYGG 2022-103, med det undantaget att föreläggandet inte  
ska vara förenat med något vite.

---

## BAKGRUND

Miljö- och bygglovsnämnden i Järfälla kommun (nämnden) beslutade med stöd av 8 kap. 14 § samt 11 kap. 19 och 37 §§ plan- och bygglagen (2010:900), PBL, att den 23 maj 2023 utfärda ett föreläggande gentemot Bostadsrättsföreningen Stäkets Park (föreningen). Föreläggandet innebar att föreningen, vid vite om 40 000 kr, skulle sanera klotter och återställa fasaden på föreningens carport senast inom fem månader från det att föreläggandet vann laga kraft.



*Fotografi från nämndens akt på klottret på carporten.*

Föreningen överklagade föreläggandet till länsstyrelsen, som upphävde nämndens beslut. Som skäl för att upphäva beslutet angav länsstyrelsen sammanfattningsvis att 8 kap. 14 § PBL inte kunde tillämpas i den förevarande situationen. Nämnden har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

## YRKANDEN M.M.

**Nämnden** har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva länsstyrelsens beslut och i stället fastställa nämndens beslut. Nämnden har till stöd för sitt överklagande anført i huvudsak följande.

Som tillsynsmyndighet behöver nämnden få vägledning om huruvida klotter på en byggnad ska anses innebära att byggnaden inte hålls i vårdat skick eller inte underhålls så att dess utformning och tekniska egenskaper i huvudsak bevaras enligt

8 kap. 14 § PBL. Länsstyrelsen framför i sitt beslut att rättsläget ska vara oklart i denna fråga. Nämnden behöver därför få klarhet i hur man ska agera framöver i liknande ärenden samt huruvida klotter på byggnader är något som ska hanteras inom ramen för tillsyn. Det framgår inte av länsstyrelsens beslut om klotter på fasader ska hanteras med stöd av någon annan paragraf i plan- och bygglagstiftningen. De förarbeten som länsstyrelsen hänvisar till framstår vidare inte som anpassade till dagens samhälle och de förutsättningar som finns idag. Klotter är ett vanligt förekommande inslag i dagens samhälle, som kan skapa otrygghet för medborgarna. Att nämnden får praxis som den kan förhålla sig till är därför önskvärt.

Åtgärden strider därutöver mot detaljplanen för området. I denna anges att utformningen av husfasaderna mot E18 ska ägnas en särskilt stor omsorg samt att reklam eller annonsering inte får förekomma. Eftersom klottret innebär en förändring av byggnadens färgsättning och gestaltning strider åtgärden mot detaljplanen.

**Föreningen** har motsatt sig en ändring av länsstyrelsens beslut och man har till stöd för sin inställning anfört i huvudsak följande.

*Klotter strider inte mot PBL*

Föreningen bestrider nämndens påstående om att carporten skulle strida mot 8 kap. 14 § PBL. Ett byggnadsverk ska hållas i vårdat skick och underhållas så att dess utformning och dess tekniska egenskaper enligt 8 kap. 4 § bevaras. Carporten uppfyller de tekniska kraven enligt 8 kap. 4 §. Dess skick är inte påverkat av klottret, som finns på dess baksida, och carporten är således fortsatt lämpligt för sitt ändamål. Byggnaden är inte heller särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt.

Det har inte preciserats på vilket sätt som carporten efter nedklottringen skulle stå i strid med PBL. Nämnden har gjort en extensiv tolkning av bestämmelsen i 8 kap. 14 § PBL. Carporten är i ett vårdat skick och underhålls, så att dess utformning och

de tekniska egenskaper som avses i 8 kap. 4 § PBL i huvudsak bevaras. Den skadegörelse som föreningen har drabbats av i form av klotter bör inte anses utgöra ett bristande underhåll enligt PBL.

*Klottret strider inte mot detaljplanen*

Föreningen bestrider att man skulle ha orsakat avvikelsen i utformningen. Klottret tillkom genom en skadegörelse 2019 och är således inte en åtgärd som har utförts av föreningen. Klottret var inte heller synligt mot E18 förrän Järfälla kommun valde att avverka det skogsparti som fanns framför carportens baksida.

Carporten uppfyller vidare, trots klottret, kraven i detaljplanen. Området är avsett för parkering, garage, carport och nyttjas av föreningens medlemmar obehindrat av klottret. Utformningen av byggnadsverkets fasad är oförändrad. Det förekommer inte heller någon reklam eller annonsering. Det som anförts av nämnden är ett försök att extensivt tolka kraven i detaljplanen, för att det ska rymmas inom nämndens talan.

Föreningen anser vidare att det är anmärkningsvärt att nämnden har upprättat ett tillsynsärende gällande klottersanering mot enskilda fastighetsägare när kommunen inte själv efterlever sina egna underhållskrav. I nära anslutning till carporten finns ett bullerplank, för vilket kommunen är underhållsansvarigt. Detta bullerplank, liksom andra byggnadsverk inom kommunens bestånd, är behäftat med klotter sedan runt 2010. Nämnden har inte vidtagit några åtgärder liknande vad som nu görs mot föreningen avseende dessa byggnadsverk. Nämndens tillsyn avseende klotter i kommunen framstår därför som godtycklig och detta har inte bemötts av vare sig Järfälla kommun eller av nämnden.

Enligt den offert som föreningen har inhämtat skulle det kosta 225 060 kronor exklusive moms att sanera klottret. Nämndens krav mot föreningen är således inte heller proportionerligt i förhållande till kostnaderna. I synnerhet inte eftersom saneringen inte omfattas av underhållsansvaret enligt PBL.

## DOMSKÄL

### Rättsliga utgångspunkter

Enligt 8 kap. 14 § första stycket PBL ska ett byggnadsverk hållas i vårdat skick och underhållas så att dess utformning och de tekniska egenskaper som avses i 8 kap. 4 § PBL i huvudsak bevaras. Underhållet ska anpassas till omgivningens karaktär och byggnadsverkets värde från historisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt. Enligt 1 kap. 4 § PBL definieras underhåll som en eller flera åtgärder som vidtas i syfte att bibehålla eller återställa en byggnads konstruktion, funktion, användningssätt, utseende eller kulturhistoriska värde.

Definitionen 1 kap. 4 § PBL infördes i samband med tillkomsten av den nuvarande plan- och bygglagen. Bestämmelser om underhåll fanns dock även i den äldre plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL, bl.a. 3 kap. 13 §. Enligt den bestämmelsen skulle en byggnads yttre hållas i vårdat skick och underhållet anpassas till omgivningens karaktär m.m. Bestämmelsen motsvaras i nu aktuellt avseende av 8 kap. 14 § i nuvarande PBL (prop. 2009/10:170 s. 268–269 och 464).

I förarbetena till 3 kap. 13 § ÄPBL framgår bl.a. följande. En skälighetsbedömning ska göras vid tillämpningen av paragrafen. Olika omständigheter kan påverka bedömningen av vilka åtgärder som ska anses nödvändiga, t.ex. byggnadens användning, läge, ålder och återstående brukstid. Kravet på underhåll kan många gånger sättas lägre för byggnader som i huvudsak tillgodoser endast en enskild fastighetsägares behov än för byggnader dit allmänheten har tillträde eller som användas av en större krets av personer. Underhållsskyldigheten påverkas vidare av den omgivning i vilken byggnaden ligger. Högre krav bör därmed kunna ställas på underhållet om byggnaden ligger i en känslig miljö, t.ex. om den är belägen centralt i en stadskärna, än om den ligger i ett avskilt industriområde. (Prop. 1985/86:1 s. 513.)

### **Mark- och miljödomstolens bedömning**

*Är 8 kap. 14 § PBL tillämplig?*

Mark- och miljödomstolen bedömer att ett byggnadsverk som har blivit förvanskat genom klotter, vilket är fallet i detta mål, inte kan anses hållas i vårdat skick eller ha underhållits så att dess utseende har bibehållits. Bestämmelsen i 8 kap. 14 § PBL är således tillämplig i detta fall och nämnden har därmed haft lagstöd för sitt föreläggande.

*Är föreläggandet oskäligt?*

Förändringen av carportens utseende har fått en förhållandevis stor omgivningspåverkan, genom dess väl synliga läge vid E18. Åtgärden som sådan borde även vara bygglovspliktig enligt 9 kap. 2 § första stycket 3 c PBL. Den skulle antagligen inte anses vara förenlig med, eller vara en mindre avvikelse från, detaljplanens bestämmelse om att utformningen av fasader som vetter mot E18 ska ägnas en särskilt stor omsorg. Dessa omständigheter talar emot att ett föreläggande om att återställa carportens fasad skulle vara oskäligt.

Domstolen bedömer vidare att kostnaden för saneringen inte kan anses som oskäligt hög för en bostadsrättsförening. Det har heller inte framkommit annat än att detta är första gången som carporten har utsatts för klotter. Nämndens föreläggande kan med anledning av ovanstående omständigheter sammantaget inte anses som oskäligt. Vad föreningen har anfört i övrigt, bl.a. att Järfälla kommun inte skulle sanera klotter på sina egna byggnadsverk, förändrar inte denna bedömning.

*Ska vitet upphävas?*

Ett åtgärdsföreläggande av nu aktuellt slag får enligt 11 kap. 19 och 37 §§ PBL förenas med ett vite. Behovet av att förena ett föreläggande med ett vite måste alltid bedömas mot förhållandena i det enskilda fallet. Om det kan förutsättas att föreläggandet kommer att följas även om det inte är förenat med någon sanktion kan det många gånger vara onödigt att förena det med ett vite. (Adolfsson m.fl., Plan- och bygglagen, kommentaren till 11 kap. 37 § PBL, 29 december 2023, Version 12, JUNO.)

Mark- och miljödomstolen bedömer att det inte finns skäl att tro att föreningen inte skulle följa föreläggandet. Det har inte heller framkommit något annat skäl för varför föreläggandet borde vara förenat med ett vite. Föreläggandet ska därför inte vara förenat med något vite.

### **Sammanfattning**

Mark- och miljödomstolen har funnit att nämnden haft lagstöd för sitt föreläggande genom bestämmelsen i 8 kap. 14 § PBL. Domstolen har vidare funnit att föreläggandet inte kan anses som oskäligt, men att det inte funnits tillräckliga skäl för att förena det med ett vite. Nämndens föreläggande har således fastställts, med undantag för vitet.

**HUR MAN ÖVERKLAGAR**, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 16 februari 2024.

Ludvig Wiklander

Ylva Kvist Trelje

---

I domstolens avgörande har tingsfiskalen Ludvig Wiklander, ordförande, och tekniska rådet Ylva Kvist Trelje deltagit. Föredragande har varit beredningsjuristen Jessica Waher.



Parter  
Se sändlista

## Överklagande av åtgärdsföreläggande vid vite på fastigheten Stäket 1:355 i Järfälla kommun

### Beslut

Länsstyrelsen upphäver Miljö- och bygglovsnämnden i Järfälla kommuns beslut den 23 maj 2023, § 94, dnr Mbn BYGG 2022-103.

### Beskrivning av ärendet

**Miljö- och bygglovsnämnden i Järfälla kommun** (nämnden) beslutade den 23 maj 2023, § 94, dnr Mbn BYGG 2022-103, att med stöd av 11 kap. 19 och 37 §§ plan- och bygglagen (2010:900), PBL, förelägga Brf Stäkets Park vid vite om 40 000 kr att senast inom fem månader från det att beslutet eller domen vunnit laga kraft sanera klotter på carport och återställa fasaden på carporten på fastigheten Stäket 1:355. Av beslutet och tillhörande tjänsteskrivelse framgår i korthet följande.

Nämnden har mottagit två klagomål om klotter på fasad. Vid platsbesöket har det framkommit att carporten på fastigheten Stäket 1:355 inte hålls i ett vårdat skick såsom avses i 8 kap. 14 § PBL, då klotter har uppförts på fasad som vetter mot E18. Underhållet ska anpassas till omgivningens karaktär, vilket inte har gjorts.

Av detaljplanen framgår att utformning av husfasader mot E18 ska ägnas särskilt stor omsorg samt att reklam eller annonsering inte får förekomma. Den aktuella fastigheten är belägen vid av- och påfart till E18 och utgör en vältrafikerad trafikled. Byggnadsverket är väl synligt från trafikleden.

Nämnden bedömer att fastighetsägaren genom sin underlåtenhet att sanera klottret och underhålla fasaden inte uppfyller sin skyldighet enligt 8 kap. 14 § PBL. Det finns därmed anledning att



förelägga fastighetsägaren att sanera klottret och återställa fasaderna.

**Brf Stäkets Park** (klaganden) har överklagat beslutet och anfört sammanfattningsvis följande.

Föreningen bestrider att carporten strider mot 8 kap. 14 § PBL. Ett byggnadsverk ska hållas i vårdat skick och underhållas så att den utformning och de tekniska egenskaperna som avses i 8 kap. 4 § PBL bevaras. Carporten uppfyller dessa tekniska krav. Carportens skick är inte påverkat av det klotter som har uppstått. Byggnaden är fortsatt lämplig för sitt ändamål. Den är inte särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt. Carporten hålls i ett vårdat skick enligt 8 kap. 14 § PBL.

Kommunen har gjort en extensiv tolkning av 8 kap. 14 § PBL som inte är förenlig med lagen. Carporten är i ett vårdat skick och underhålls så att dess utformning och de tekniska egenskaperna i huvudsak bevaras. Den skadegörelse som föreningen har drabbats av i form av klotter bör inte anses utgöra ett bristande underhåll enligt PBL.

Föreningen har inhämtat en offert för klottersanering. Föreningen anser att det inte är proportionerligt att en enskild fastighetsägare ska drabbas av omfattande åtgärdskostnader om 225 060 kr. Det är oproportionerligt att en enskild fastighetsägare får ett långtgående och utökat underhållsansvar som sträcker sig utöver underhållet som framgår av bestämmelserna i PBL, särskilt när klottret uppkom genom skadegörelse på föreningens egendom.

## Motivering till beslutet

### Utgångspunkter för prövningen

Frågan som länsstyrelsen har att pröva är om nämnden har haft fog för att på angiven grund förelägga Brf Stäkets Park att sanera klotter på en carport på föreningens fastighet Stäket 1:355 och att återställa carportens fasad.

Ett byggnadsverk ska hållas i vårdat skick och underhållas så att dess utformning och de tekniska egenskaper som avses i 8 kap. 4 § PBL i huvudsak bevaras. Underhållet ska anpassas till omgivningens karaktär och byggnadsverkets värde från historisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt (se 8 kap. 14 § första stycket PBL).

Begreppet ”underhåll” definieras i 1 kap. 4 § PBL som ”en eller flera åtgärder som vidtas i syfte att bibehålla eller återställa en byggnads konstruktion, funktion, användningssätt, utseende eller kulturhistoriska värde”.

Om en fastighetsägare låter bli att vidta en åtgärd och därigenom bryter mot underhållsskyldigheten i 8 kap. 14 § PBL, får nämnden förelägga ägaren att inom en viss tid vidta åtgärden (se 11 kap. 19 § PBL).

Ett sådant föreläggande får förenas med vite (se 11 kap. 37 § PBL).

### Länsstyrelsens bedömning

Som grund för sitt beslut har nämnden anfört att fastighetsägaren genom sin underlåtenhet att sanera klottret och underhålla fasaden inte uppfyller sin skyldighet enligt 8 kap. 14 § PBL. Nämnden har även hänvisat till detaljplanens bestämmelse ”f1”, som föreskriver att utformning av bl.a. carportar mot E18 ska ägnas särskilt stor omsorg och att reklam eller annonsering inte får förekomma. Nämnden har däremot inte, såvitt kan utläsas, hävdats att klottret skulle *strida* mot denna planbestämmelse (jfr 10 kap. 2 § första stycket 2 PBL).

Det framgår av handlingarna i ärendet att en carport på föreningens fastighet Stäket 1:355 har utsatts för klotter på en fasad som vetter mot E18 (se fotografi nedan).



*Fotografi från kommunens tjänsteskrivelse*

Den avgörande frågan i ärendet är om klottret innebär att carporten inte hålls i vårdat skick eller inte underhålls så att dess utformning och tekniska egenskaper i huvudsak bevaras.

Det framgår varken av lagtexten, förarbetena eller praxis huruvida klotter kan innebära att en byggnad är ovårdad eller har ett eftersatt underhåll i den mening som avses i 8 kap. 14 § PBL. Rättsläget är alltså oklart i denna fråga.

I förarbetena till äldre plan- och bygglagen (1987:10) uttalades att till underhåll hänförs sådana åtgärder som behövs för att byggnadens egenskaper och funktioner ska bevaras samt att avsikten är att byggnadens funktioner i olika hänseenden inte påtagligt ska försämrats. Vidare anges det i förarbetena att konsekvenserna av ett eftersatt underhåll för den enskilda byggnaden många gånger blir att den möjliga användningstiden förkortas på ett påtagligt sätt och att de skador som uppstår genom bristande underhåll nästan alltid är mycket dyra att avhjälpa i efterhand (se prop. 1985/86:1 s. 512).

Länsstyrelsen anser att förarbetena ger uttryck för att skyldigheten att underhålla byggnadsverk i första hand tar sikte på förebyggande eller avhjälpande av olika slags skador och brister. Beträffande en byggnads utseende kan det exempelvis vara fråga om att en putsad fasad ska underhållas så att putsen inte lossnar.

Klottret på den nu aktuella carporten medför ingen försämring av byggnadens egenskaper eller funktioner. Klottret innebär förvisso förändringar avseende byggnadens färgsättning och gestaltning, men dessa förändringar är inte i sig själva hänförliga till carportens skick eller underhåll.

Med hänsyn till det anförda anser länsstyrelsen att det saknas stöd i rättskällorna för att tolka 8 kap. 14 § PBL på så vis att bestämmelsen innefattar en skyldighet för fastighetsägare att hålla byggnader fria från klotter. Att genom en extensiv tolkning av bestämmelsen läsa in en sådan skyldighet framstår som mindre lämpligt, dels eftersom uppkomsten av klotter inte är en följd av bristande skötsel eller underhåll, dels eftersom en fastighetsägare som underlåter att följa bestämmelsen kan bli adressat för ett vitesföreläggande.

Länsstyrelsen finner således att nämnden inte har haft fog för att på angiven grund förelägga Brf Stäkets Park att sanera klottret och att återställa carportens fasad. Det överklagade beslutet ska följaktligen upphävas.

## Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

## Beslutande

Beslutet har fattats av jurist Niklas Fridén.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

## Sändlista

### Klagande

Brf Stäkets Park

Ombud: Fastighetsjurist Jack Jonsson

Sveriges BostadsrättsCentrum AB

jack.jonsson@sbc.se

### Kopia till

Miljö- och bygglovsnämnden i Järfälla kommun

bygglov@jarfalla.se

## Bilagor

1. Överklagandehänvisning mark- och miljödomstolen

## Du kan överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

### Så här överklagar du beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Stockholm antingen via e-post; [stockholm@lansstyrelsen.se](mailto:stockholm@lansstyrelsen.se), eller med post; Länsstyrelsen Stockholm, Box 22067, 104 22 Stockholm.

### Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

### Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

### Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

### Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, [stockholm@lansstyrelsen.se](mailto:stockholm@lansstyrelsen.se), eller via växeltelefonnummer 010-223 10 00. Ange diarienummer 29616-2023.



## Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

### Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

### Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.  
  
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

### Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

### Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

### Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på [www.domstol.se](http://www.domstol.se).